

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

TURIZMNING MILLIY RIVOJLANISH MODELLARI
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000	Xizmatlar sohasi
Ta'lim sohasi:	1010000	Xizmatlar ko'rsatish sohasi
Mutaxassislik:	71010401	Turizm (faoliyat turlari bo'yicha)

Toshkent-2021

Hugoff

Janet

2

11

	<p>24. www.uzbekrailways.uz -O'zbekiston temir yo'llari.</p> <p>25. www.uzbektourism.uz – O'zbekiston respublikasi turizmi rivojlanishish davlat qo'mitasi rasmiy sayti.</p>
7.	<p>O'quv dasturi "Tashqi iqtisodiy faoliyat va turizmi" kafedrasida ishlab chiqilgan va 2021 - yil "<u>2021-2022</u>" - sonli bayonnomasi bilan ma'qillangan</p> <p>O'quv dasturi Toshkent davlat shaxqshunoslik universiteti Kengashining 2021 - yil "<u>2021-2022</u>" -sonli bayoni bilan tasdiqlangan.</p>
8.	<p>Fan/modul uchun ma'sullar:</p> <p>To'xliyev N.T - Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti "Tashqi iqtisodiy faoliyat va turizm" kafedrasi professori, iqtisod fanlari doktori</p>
9.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>Sodiqov Z.R. - O'ZXIA, "Islam iqtisodiyoti va moliyasi, ziyyarat turizmi" kafedrasi mudiri, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.</p> <p>Sharifxo'jayev Sh.O. - JIDU, "Xalqaro iqtisodiyot" kafedrasi mudiri, iqtisod fanlari doktori.</p>

Fan/modul kodи	O'quv yili	Semestr	Kreditlar
TZRM104	2021-2022	1	4
Fan/modul turi	Ta'lim turi	O'zbek/rus	Haftadagi dars soatları
Majburiy			4
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1. Turizmning milliy rivojanish modellari	60	60	120
2. I. Fanning mazmuni			
Fanni o'qitishdan maqsad – bo'lajak mutaxassislarga turizm rivojanishining milliy modellari mohiyatini ochib berish, uning taradqiyot yo'li, tajribasi, tahibili, hozirgi kundagi muammolari, iqtisodiy va siyosiy holati, Markaziy Osiyo mamlakatlari turizm milliy modellarini, mamlakatlarda turistik siyosatni rivojanish strategyasini, zamonaqiy turmahsulotlarni tashkil qilish tendensiyalarini, jahon va o'zbek turizmining rivojanish istiqbollarini baholashni o'rnatishdan iborat.			
Fanning vazifasi – nazariy va amaliy materiallarga tayangan holda mamlakatarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojanishining zamonaqiy shart-sharoitlarida mamlakatlardan turizm rivojanishining milliy modeli xususiyatlарини очиш берish, мамлакатлар туризм рivojanish dinamikasi va uning tendensiyalari о'tasidagi farqni ko'rsata olish, turistlarni qabul qilish va jo'natish jarayonlarini tashkil etish va boshqaish, mintaqaviy turizm rivojanishi va uning milliy turizmdagi o'mni va ahamiyatini ochib berish, turizmning milliy iqtisodiyotga ta'sirini baholashni tadoqiq etish.			
II. Asosiy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)			
II.I. Fan tarkibiga quyidagi mayzular kiradi:			
1-modul'. Turizm milliy modellarining shakllanishi va ularning o'ziga xos xususiyatlari.			
1-mavzu. O'zbekistonda turizmni rivojlanishish modeli, ko'rsatkichlari va xususiyatlari.			
Turizm modeli tushunchasi. Bargaror turizm. Turizmning siklik modeli. Turizm modeli xususiyatlari, omillari va ko'rsatkichlari.			
2-mavzu. Turizmning milliy iqtisodiyotda tutgan o'mni va ahamiyatti.			
Yalpi milliy mahsulotni yaratishda turizmning ahamiyati. Jahonda va O'zbekistonda turizm rivojanishining asosiy tendensiylarli. Turizm			

rivojanishini bashoratlash (prognozlash).

3-mavzu. Zamonaviy turmabsulotlarning shakllanishi va rivojanish tendensiyalari.

Jahon turistik xizmatlarida yangi tendensiyalar. O'zbekistonda turizm xizmatlarida kuzatilayotgan tub o'zgarishlar. "Pekidj", "Pentalon". O'zbekistonda turizming qonunchilik asoslari.

4-mavzu. Ekologik turizm.

Ekologik turizmning mohiyati. Ekoturizm va tabiatni muhofaza qilish. O'zbekistonda ekologik turizmning asosiy marshrutlari. Ekoturizm tamoyillari. Ekoturizm va O'zbekistonda atrof-muhitni muhofaza qilish bo'yicha qonunlar, me'yoriy-huquqiy hujjalari.

5-mavzu. O'zbekistonda ziyorat turizmi va uning rivojanish istiqbollari.

Ziyorat turizmining mohiyati. O'zbekistonda ziyorat turizmini rivojantirishga yaratilayotgan shart-sharoitlar. Ziyorat turizmi va tarix, madaniyat, an'analar. Asosiy ziyoratgohlar. Imom al-Buxoriy majmuasi.

6-mavzu: Turizm ommaviy shakllarining rivojanishi

Jahonda va O'zbekistonda ommalashgan turizm turlari. Turistlaga ko'rsatiladigan xizmat va mahsulotlarga talab. Faol va nofaol turizm. **2-modul'. Markaziy Osiyo va boshqa xorijiy mamlakatlarda turizm milliy modellarining shakllanishi va rivojanishi.**

7-mavzu. Qozog'iston Respublikasining turizm salohiyati.

Qozog'istonda turizmning xususiyatlari. Sahro turizmi. Medeo. Qozog'istonda turizmni rivojantirishning ustuvor yo'nalishlari. Gastronomiya. Fol'ktor.

8-mavzu. Qirg'iziston Respublikasining turistik modeli.

Qirg'iz turizm modelining xususiyatlari. Qirg'iz mehmondo'stigi. Issiqko'l omili. "Markaziy Osiyo durdonasi" modeli.

9-mavzu. Tojikiston Respublikasining turizm modeli.

Tojikiston turizm modeli xarakteristikasi. Tog'lar, an'analar va tabiatga asoslangan turizm. Tojikistonda faol turizm.

10-mavzu. Turkmaniston turizm tizimi.

Turkmanistonda turizmni rivojlanishin resurslari. Turkman turizm modelini baholash. Kaspiy dengiz omili.

3-modul'. Turizm industriyasi rivojlangan mamlakatlar modeli.

11-mavzu. Germaniya turizm modeli.

Germaniya turizm salohiyati. Germaniyada tez rivoj topayotgan turizm shakllari. Qishki turizm. Festivallar, ko'rgazma-yarmarkalar.

6. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimni mard va oljanob xalqimiz bilan quramiz. – Т.: "O'zbekiston", 2017. – 488 б.

7. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.–Т.: O'zbekiston, 2017. –46 б.

8. O'zbekiston Respublikasining "Turizm to'g'risida"gi qonuni. 2019 yil 18 iyul', O'RQ-549-son.

9. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shayxat Mirziyoevning Oliy Majlisiga Murojaatnomasi // Xalq so'zi, 2020 yil 25 yanvar.

10.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida turizmni jadal rivojantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-5611-sonli Farmoni. 2019 yil 5 yanvar.

11. 2019-2025 yillarda O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini rivojantirish Konsepsiysi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 5 yanvardagi PF-5611-sonli Farmoniga ilova.

12. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini yanada rivojantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5781-soni Farmoni. 2019 yil 13 avgust.

13. Бабажанова Г. И. и др. По древним городам Узбекистана: Ташкент, Самарканл, Шахрисабз, Бухара, Хива. – М.: Профиздат, 2001.– 253 б.

14. Тухлиев Н., Абулулаева Т. Основы безопасности в туризме. Учебное пособие.– Т.:Гос.Науч.изд-во«O'zbekiston milliy inseklopediyasi», 2008.–504 с.

15. Тухлиев Н., Таксанов А. Экономика большого туризма. – Т.: Гос. науч. изд-во «O'zbekiston milliy inseklopediyasi», 1998. – 304 с.

16. Биржаков М.Б. Введение в туризм. Учебное пособие. – СПб.:Издательский Торговый Дом «Герда»2007. – 444 с.

17. Александров А.Ю. Международный туризм. Учебное пособие. – М.: Астек Пресс, 2002. – 470 с.

18. Норчаев А.Н. Халкаро туризм. Ўкув кўулланма.– Т.:ТДИУ,2007.–154 б.

19. Норчаев А.Н. "Халкаро туризм ривожланишининг иктисолид ўчишига таъсири".Номзодлик диссертацияси. –Т.: ТДИУ, 2004.–146 б.

Axborot manbaalari

21. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumat portalı.

22. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjalari ma'lumotlari milliy bazasi.

23. www.uzbekistanairways.uz – O'zbekiston havo yo'llari.

<ul style="list-style-type: none"> mamlakatlarda milliy turizm bosqichlarini va uning milliy iqtisodiyotga tasirini baholash, jahon turizm dinamikasi va infrastrukturasining tarkibi, uning rivojlanib borishi, O'zbekistonda milliy turizm infrafuzilmasining rivojlanish qonuniyatlarni tahlil etish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi</i>; asosiy va qoshimcha turistik xizmat ko'sratish jarayonlerini tahlil qilish, mintaqalarda turizm rivojlanishi va ichki turistik imkoniyatlarni baholash, xorijda va O'zbekistonda turizm sohasining rivojlanish holatini tahlil qilish <i>malakalariga ega bo'lishi kerak</i>. 	<p>4. VI. Ta'lif texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> ma'ruzalar; interfaol keys-stadilar; seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); guruhlarda ishlash; taqdimatlarni qilish; individual loyiinalar; jamoja bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
<p>5. VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazary va uslubiy tushunchalarini to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oralig' nazorat shakkllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirishi lozim.</p>	<p>6. Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> Тухтиев Н., Абдулаева Т. Национальные модели развития туризма. Учебное пособие.– Т.:Гос. науч.изд-во «O'zbekiston» milliy insekiopediysi», 2006. – 423 с. Тухтиев Н., Жиинов Ў. Туризмнинг ривожланиш миллий моделлари: дарслик. – Т., 2020. – 264 б. <p>Qoshimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> Mirziyoyev Sh.M. Tandiqiy tahlil, qatiy tarrib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak – Т.: «O'zbekiston», 2017. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgallikda barpo etamiz. – Т.: «O'zbekiston», 2016. - 56 б. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi.–Т.: «O'zbekiston», 2017.- 48 б.

<p>12-mavzu. Ispaniya turizm modeli.</p> <p>Ispaniyaning tabiatи va tarxi. Ispaniyaning turizm salohiyati tasnifi. Ispaniya turizm modelingin mohiyati va xususiyatlari.</p> <p>13-mavzu. Birlashgan Arab Amirliklari turizm modeli.</p> <p>Birlashgan Arab Amirliklarning tabiiy-geografik, ijtimoiy-iqtisodiy shartsharoitlari. Birlashgan Arab Amirliklarning turizm salohiyati. Birlashgan Arab Amirliklari turizm modelingin mohiyati va xususiyatlari.</p>
<p>14-mavzu. Turkiya turizm modeli.</p> <p>Turkiya Respublikasining tabiiy, ijtimoiy-iqtisodiy tarkibi. Turkiyaning turizm sohasining hududiy markazlari va ularning xususiyatlari. Turkiyaning turizm sohasi rivojlanishining omillari va shart-sharoitlari.</p>
<p>15-mavzu. Boshqa mamlakatlardan (Chexiya, Isroil, JAR va V'etnam) turizm modellari.</p> <p>Chexiya turizm modeli. Isroil turizm modeli. JAR turizm modeli. V'etnam turizm modeli.</p>
<p>III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va taysiyalar</p> <p>Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular taysiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> Turizm modeli xususiyatlari, omillari va ko'rsatchichlari. Turizm rivojanishini bashoratalash (prognozlash). O'zbekistonda turizmning qonunchilik asoslari. Ekteturizm va O'zbekistonda atrof-muhimi muhofaza qilish bo'yicha qonunlar. Imom al-Buxoriy majmuasi. Fao'l va nofaol turizm. Qozog'istonda turizmni rivojantirishning ustuvor yo'nalishlari. "Markaziy Osyo durdonasi" modeli. Tojikistonda faol turizm Turkman turizm modelini baholash. Festivallar, ko'rgazma-yarmarkalar Ispaniya turizm modelining mohiyati va xususiyatlari Birlashgan Arab Amirliklari turizm modelining mohiyati va xususiyatlari. Turkiyaning turizm sohasi rivojlanishining omillari va shart-sharoitlari. V'etnam turizm modeli.

<p>IV. Kurs ishi bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar</p> <p>Kurs ishi fän mavzulariga taalluqli masalalar yuzasidan talabalgarda yurka tartibda tegishli topshirin qshaklida beriladi. Kurs ishining hajmi, rasmiylashtirish shakli, baholash mezonari tegishli kafedra tomonidan belgilanadi. Kurs ishini bajarish talabalarda fanga oid bilim, ko'nikma va malaqlarni shakllantirishga xizmat qilishi kerak.</p> <p>Kurs ishi uchun quyidagi tahminiy tavsiya etildid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gretsiyada turizm rivojlanishining o'ziga xos jihatlar. 2. Fransiyada turizmni rivojlanishning davlat siyosati 3. AQSH iqtisodiyotida xalqaro turizmning roli. 4. Italiyaning zamonaviy turizm industriyasi. 5. Gruziyada turizm rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari. 6. Bolgariyada turizm sohasi rivojlanishning asosiy yo'nalishlari. 7. Latviya -turizm markazi sifatida. 8. Xitoy Xalq Respublikasida zamonaviy turizm industriyasi. 9. Hindiston iqtisodiyotida xalqaro turizmning roli. 10. Kiprda turizmni rivojlanishning davlat siyosati 11. Ozarabajon iqtisodiyotida xalqaro turizmning roli. 12. Saudija Arabistonida turizm sohasi rivojlanishining o'ziga xos jihatlar. 13. Misr Arab Respublikasi-turizm markazi sifatida. 14. Iordaniyada zamonaviy turizm yo'nalishlari. 15. Marokash Qirolligida turizmni rivojlanishning davlat siyosati. 16. Tunising zamonaviy turizm industriyasi. 17. Keniya turizm modeli. 18. Avstraliya iqtisodiyotida xalqaro turizmning roli. 19. Braziliyada turizmni rivojlanishning davlat siyosati. 20. Tailandning zamonaviy turizm industriyasi.
--

<p>V. Mustaqil ta'llim va mustaqil ishlar</p> <p>Mustaqil ta'llim uchun tavsiva etiladigan mavzular:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O'zbekistonda turizm rivojlanishining o'ziga xos jihatlar. 2. Milliy iqtisodiyotda turizm tushunchasi: YamMda turizm sohasining ulushi. 3. O'zbekistonda turistlarning xavfsizligini ta'minlash. 4. Xalqaro yo'nalishlarda turistlarni sug'urta qilishning ahamiyati. 5. O'zbekistonda turizmni rivojlanishining Davlat siyosati. 6. O'zbekiston iqtisodiyotida xalqaro turizmning roli. 7. O'zbekistonning zamonaviy turizm industriyasi.
<p>VI. Ta'lim natijalar / Kasbiy kompetentsiyalari</p> <p>3. Magistr bilishi kerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> mamlakatdarda milliy turizm modelini tashkil etish xususiyatlarni, Markaziy Osyo va rivojlangan mamlakatlar turizmi va uning jahon turizmdegi o'mini; mamlakatdarda zamonaviy turizm yo'nalishlarni tashkil etish va uni boshqarishning samarali usullarini joriy etishni; mamlakatlarning turmabsulot va xizmatlarga bo'lgan talab va takliflarini o'rGANISH va ulami qondirish yo'llarini, O'zbekiston Respublikasining turizmni rivojlanish siyosati haqidagi tasavvur va bilinga ega bo'lishi;